

SPOV
CHOTĚBOŘ

SPOLEK PRO OPRAVU VARHAN V KOSTELE SV. JAKUBA STARŠÍHO, APOŠTOLA, V CHOTĚBOŘI • TRČKŮ
Z LÍPY 61, 583 01 CHOTĚBOŘ • IČO: 05345154 • varhanychotebor.cz • info@varhanychotebor.cz

Výroční zpráva za rok 2019

Obsah

Historie a současnost varhan v Chotěboři.....	3
Činnost spolku	5
Akce v roce 2019	5
Hospodaření spolku v roce 2019	6
Závěr	7

Historie a současnost varhan v Chotěboři

Stávající dvoumanuálový pneumatický kuželkový nástroj s Barkerovou pákou postavil **Jan Tuček** v roce **1908** (op. 198). Nástroj je vestavěn do novogotické varhanní skříně se zlacenými řezbami. Nástroj má dochovanou tuto dispozici:

I. man (C - f3, 54)		II. man (C - f3,54)		Pedál (C - d1, 27)	
Bourdon	16'	Jemný kryt	16'	Violonbas	16'
Principál	8'	Housl. Princ.	8'	Subbas	16'
Flétna harm.	8'	Kryt líbezný	8'	Kryt tichý	16'
Kryt	8'	Klarinet (lab.)	8'	Cello	8'
Roh kamz.	8'	Salicional	8'		
Gamba	8'	Aeoline	8'		
Dolce	8'	Voix celeste	8'		
Oktáva	4'	Fugara	4'		
Roh kamz.	4'				
Kvinta šumivá	2 2/3'				
Mixtura 4x	2 2/3'				

II/I - 16', 8', 4', I/I 4', I/P, II/P

VK, P-MF-F-Pl, Hlavní spojka, Crescendo, Žaluzie II (šlapka)

Nástroj je funkční pouze s obtížemi a jeho stav lze hodnotit za havarijní. Výpustkové vzdušnice a dřevěné píšťaly jsou napadeny červotočem, hrací stůl a pneumatická traktura jsou již za hranici životnosti. Kovové píšťaly jsou zhotoveny většinou z kvalitního cínového materiálu, ale jsou znečištěné a poškozené neodborným laděním.

Po zvukové stránce je nástroj poznamenán převahou ekválních řad, kde zvukovou korunu tvoří pouze dva smíšené alikvoty. Celkově matný dojem ze zvuku je způsoben také špatným stavem píšťal a poruchovou trakturou. Celkové pléno nepůsobí uspokoivým dojmem. Po výtvarné stránce nástroj poměrně vkusně zapadá do pseudogotického interiéru.

Dosud poslední oprava proběhla v roce 1995 a realizovala ji firma Organa z Kutné Hory za cca 100 000 Kč. Již tehdy však firma poukazovala na celkově havarijní stav a navrhovala restaurování za 750 000 Kč.

Nástroj není zapsán v seznamu movitých kulturních památek, a podle mého názoru není bezpodmínečně nutné realizovat jeho pietní restaurování do původního stavu. Ostatně tato varianta by byla pro farnost zřejmě velkým luxusem (například podle aktuální nabídky od restaurátora R. Valenty by stála 3 136 000 Kč + DPH).

Ještě nákladnější by byla stavba nového nástroje, kde cena za 20 rejstříkový nástroj se v současné době pohybuje cca od 3 do 5 miliónů korun.

Další možností by byl nákup zachovalých varhan z jiného kostela (například ze zahraničí). Tato varianta může být finančně zajímavá, ale málokdy se podaří sehnat dispozičně a zároveň rozměrově vhodný nástroj.

Po vyloučení výše uvedených variant se tak nabízí prakticky jediné schůdné řešení, a to přestavba stávajících varhan na jiný ovládací systém. I zde se však nabízí několik způsobů řešení:

A) V případě, že by byly vzdušnice v použitelném stavu, lze místo pneumatické traktury přímo pod zvedací lišty (místo zvedacích barkerových pák) namontovat silnější magnety a ovládat je elektronickým systémem. Stávající dispozice by buď zůstala beze změny, případně by se dala upravit. Stávající hrací stůl lze přestavět na elektrické ovládání.

B) Pokud by byly stávající vzdušnice nepoužitelné, musely by se nahradit jinými (novými nebo staršími, ale použitelnými), které by se rovněž propojily s hracím stolem elektrickou trakturou. Přičemž konstrukce vzdušnic může být buď klasická kuželková nebo tzv. skříňová vzdušnice s přímým ovládáním pomocí elektromagnetů.

Systém přímých magnetů má řadu výhod: Není zde žádný pneumatický mezičlánek jako u kuželkových vzdušnic, a tudíž celý systém je velmi rychlý, tichý, nenáročný na opravu, snadnější na výrobu a tím i levnější. Další výhodou je to, že se vzdušnice dají přizpůsobit prostorovým možnostem varhanní skříňe a lze zajistit optimální přístup k ladění. Pomocí transmisí a extenzí lze jednu píšťalu využít individuálně v různých stopách nebo strojích, čímž se podstatně rozšíří barevnost varhan (nikoli však celková dynamika).

Pro přestavbu lze využít i stávající hrací stůl a vybavit jej novým elektronickým systémem ovládání, který umožňuje širokou škálu různých pomocných zařízení.

Pokud by se uvažovalo o změně dispozice, měla by v každém případě vycházet z původního romantického charakteru a měla by využít maximum použitelného píšťalového fondu. Případné rozšíření by mělo dodat nástroji větší dynamiku i pestrost barevných kombinací a zejména vyváženější a mohutnější pléno. Upravená dispozice by měla zároveň reagovat na současné liturgické potřeby i příležitostné koncertní využití.

Variantu přestavby varhan na systém přímých magnetů lze řešit stavebnicovým způsobem po jednotlivých ucelených etapách. Přestavba se tak dá zahájit i s menším finančním obnosem, nástroj může být brzy alespoň částečně funkční a lze jej postupně doplňovat dalšími řadami.

(Václav Uhlíř – Organologický posudek, r. 2016)

V roce 2019 proběhla zásadní změna v existenci chotěbořských varhan, a sice, že byl nástroj na začátku září 2019 demontován firmou Eltrakt – Petr Fischer, pod dohledem diecézního organologa Václava Uhlíře. Firmě byla vyplacena další částka ve výši **150 000,- Kč** za další část etapy oprav. Pan Fischer začal s odvozem některých součástí k sobě do dílny. Zbytek byl prozatím uskladněn ve věži kostela a na půdě fary.

Celý proces zkomplikoval incident ze 3.8.2019, kdy propukl v kostele sv. Jakuba požár. Varhany poškozeny nebyly, byl na nich pouze nalezen popraskaný lak na levé boční stěně (z důvodu velkého žáru). Kvůli tomuto incidentu se však další práce nejspíš zpozdí, a ubude tím tak nejspíš provizorní řešení za pomoci dovezeného provizorního hracího stolu.

Liturgické potřeby obstarává analogový elektrický nástroj, který byl na jaře 2019 pořízen jako majetek farnosti.

Činnost spolku

Z roku 2018 přešla do nového roku členská základna v počtu 10 lidí, jmenovitě:

BcA. Jakub Pikla

Jan Pikla,

Ing. Milan Linhart,

Pavel Valtr,

Zdeňka Vencbauerová,

Ing. Ludmila Pecnová,

Ing. Jozef Pikla,

Dana Čermáková,

Mgr. Milan Moc,

Stanislav Motyčka,

a tříčlenným výborem v nezměněném složení (tzn. BcA. Jakub Pikla – předseda, Pavel Valtr – místopředseda, Ing. Ludmila Pecnová – člen výboru).

Do Spolu podali během roku 2019 přihlášku dva kandidáti, a sice pan Bc. Pavel Fiala a paní Mgr. Renáta Piklová. Členství obou zmiňovaných bylo schváleno Členskou schůzí dne 30.9.2019

V roce 2019 se tedy konaly dvě členské schůze, první dne 28.4.2019, na které byla odsouhlasena výroční zpráva za rok 2018, plán demontáže varhan a postup při získávání dotací. Druhá členská schůze se konala 30.9.2019, na ní byli přijati dva noví členové SPOV, a byly představeny jejich plány a vize o dalším působení SPOV.

Akce v roce 2019

Po třech a půl letech plně nabitých různými veřejnými akcemi došlo k naplnění potenciálu, který v sobě tyto akce ukrývaly. Proto bylo členskou základnou rozhodnuto o útlumu pořádání menších akcí, které neměly tak velký dopad jak z hlediska návštěvnosti a publicity, tak z hlediska výtěžnosti.

V roce 2019 se uskutečnila jediná benefiční akce pro varhany, a sice II. ročník Pouťového pečení pro varhany. Tato akce navázala na divácky atraktivní první ročník a podařila se uspořádat v podobném rozsahu. Doprovodný program zajistil předseda Spolku Jakub Pikla. Prováděl zájemce kostelem a kostelní věží, po soutěžním odpoledni uspořádal menší varhanní koncert na provizorní analogový varhanní nástroj, který farnost na jaře 2019 zakoupila. K poslechu a tanci hrála při chuťově bohatém odpoledni kapela Leškovanka pod vedením kapelníka Karla Hrocha. Celkový výtěžek z této benefiční akce, a tím pádem za celý rok 2019 z benefičních akcí byl **3 012,- Kč**, což je řádově méně než v letech předchozích.

Program Adopce píšťal probíhal i roce 2019. Celkem se mezi 1.1. a 31.12. 2019 podařilo adoptovat píšťaly za **26 000,- Kč**. I zde je vidět, že došlo oproti roku 2018 ke značnému poklesu. Celkem bylo do konce roku 2019 adoptováno **93 píšťal**.

Dále byl opět Spolek zařazen do internetové soutěže Máme vybráno, kterou pořádá společnost ProPamátky. I v roce 2019 uspěl v diváckém hlasování, skončil na **devátém místě**, což vyneslo celkem **6 000,- Kč**. Spolek tímto děkuje všem hlasujícím.

V roce 2019 bohužel vázl výběr členských příspěvků, do budoucna bude muset dojít ke zlepšení.

Hospodaření spolku v roce 2019

Do roku 2019 vstupoval Spolek s částkou **341 212,09 Kč**. Celkem se podařilo shromáždit v roce 2018 **218 981,- Kč**, z toho příjem sběracími pokladničkami byl **30 919,- Kč**. Výdaje činily **153 697,57 Kč**. Součet všech finančních prostředků Spolku tedy byl k 31. 12. 2019 **406 364,52 Kč**. Podrobný rozpis příjmů a výdajů se nachází v následující tabulce:

Přehled příjmů za r. 2019 - všechny částky jsou uvedeny v Kč

3.1.2019	Jozef Pikla - členské příspěvky 2018	100
3.1.2019	Jozef Pikla - členské příspěvky 2019	100
7.1.2019	Adopce - Dagmar Hájková	4000
18.1.2019	Pavel Valtr - Členské příspěvky 2019	100
18.1.2019	Pavel Valtr - Členské příspěvky 2018	100
8.2.2019	Adopce - Dagmar Němec	2500
8.2.2019	Adopce - Ivana Fritsche	1000
15.2.2019	Adopce - Zdeňka Nezmeškalová	1000
25.2.2019	Město Chotěboř - Dotace	150000
8.3.2019	Kasička - kostel	8672
21.3.2019	Štefan Růžička	50
29.3.2019	Prokop Tomek	1000
2.4.2019	Adopce - Milan Majčíník	500
12.4.2019	Adopce - Barbora Žáková	500
13.5.2019	Adopce - Věra Brachetková	1000
11.7.2019	Adopce - Ludmila Koutová	1000
5.8.2019	Kasička - kostel	22247
13.9.2019	Václava Cemperová	500
1.10.2019	Adopce - Luboš Zezulák	1000
8.10.2019	Adopce - Želmíra Holcnerová	1000
15.10.2019	Adopce - Marie Voňková	1000
21.10.2019	Štefan Růžička	100
13.11.2019	Adopce - Růčková Milada	1000
21.11.2019	Štefan Růžička	100
28.11.2019	Adopce - Růčková Milada	1000
3.12.2019	Pouťové pečení - výtěžek	3012
5.12.2019	Adopce - Tereza Kovačková	5000
17.12.2019	Adopce - Tereza Kovačková	1000
20.12.2019	Institut ProPamátky -soutěž	6000
23.12.2019	Milan Linhart - členství	100
23.12.2019	Štefan Růžička	500
27.12.2019	Adopce - Jakub Hájek	1000
31.12.2019	Adopce - Jitka Vrbová	2500

Přehled výdajů SPOV za rok 2019 (všechny částky jsou uvedené v Kč):

26.4.2019	Reklama Fb	J.P.	-14,09
3.6.2019	Reklama Fb	J.P.	-395,18

26.7.2019	Honorář DH Leškovanka Provozní náklady Pouťové	J.P.	-3000
29.7.2019	pečení	J.P.	-288,3
17.12.2019	První platba etapy	J.P.	-50000
18.12.2019	Druhá platba etapy	J.P.	-50000
23.12.2019	Třetí platba etapy	J.P.	-50000

Závěr

Spolek pro opravu varhan v kostele sv. Jakuba staršího, apoštola, v Chotěboři děkuje především všem dárcům, kteří přispěli na projekt, děkuje také všem svým členům za obětavou a nezištnou činnost. Bohužel však došlo ke značnému propadu příjmů, a tak se tempo vybírané částky zpomalilo. Zásadní úlohou pro další roky bude vymyšlení konceptu na získání zhruba druhé poloviny potřebných nákladů na opravu varhan. Ke dni schválení této výroční zprávy se podařilo nashromáždit na opravu chotěbořských varhan zhruba **820 tis. Kč** z předpokládaného 1,8 mil. Kč.

Tato výroční zpráva byla schválena členskou schůzí dne 15.6.2020.

Zpracoval: Jakub Pikla

Přílohy: Stanovy SPOV Chotěboř, z.s. (1x)

Za správnost ručí výbor:

BcA. Jakub Pikla, předseda

.....

Pavel Valtr, místopředseda

.....

Ing. Ludmila Pecnová, členka výboru

.....